

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institutionum Juris Canonici Sive Primorum totius Sacrae
Jurisprudentiae Elementorum. Libri Quatuor**

Febeo, Francesco Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1704

VD18 13560743-001

Tit. II. De Sacramentis in genere

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63052](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63052)

3. Rursus res spirituales subdividuntur in corporales, & incorporales. Res incorporales sunt quæ sensu corporeo percipi non possunt, cujus generis sunt virtutes, & interna dona Dei, item ea quæ in jure consistunt, pui a jure ligendi, jus instituendi, & similia. Res corporales dicuntur, quæ aliquo humano sensu percipi possunt, & hujusmodi sunt Sacramenta, res sacræ ac religiosæ, &c.

4. His prænotatis, juxta communem methodum Canonistarum, specialem tractatum de rebus incorporalibus hic non institui-
mus, cum plura ad illas concernentia dicta jam sint in prima parte Institutionum, aliaque plura dicenda sint infra suis in locis; sed immediatè progredimur ad tractandum de corporalibus, ac primum de Sacramentis, quæ earundem rerum sunt nobilissima species, dicturi postea de rebus sacris, & religiosis, & ultimo loco de temporalibus.

T I T. II.

De Sacramentis in genere.

1. Sacramentum in genere definitur à Magistro in 4. dist. 1. c. *Quid sit Sacramentum: invisibilis gratia visibilis forma, ejusdem gratiæ similitudinem gerens, & causa existens.* Hæc definitio utpote aliquantulum subobscura, solet

let in hunc, vel alium similem modum à recentioribus Theologis reformari: *Signum sensibile à Christo Domino stabiliter institutum, collativum sanctificantis gratia, ex opere operato, cuicumque obicem non ponenti.*

2. Constituitur ex rebus, & verbis, tamquam ex materia, & forma, juxta Conc. Florent. instruct. ad Armenos: quia res, quæ secundum se non significarent practicè, seu causativè gratiam, determinantur per verba ad eandem ita significandam. Cum autem institutio Sacramenti processerit à libera voluntate Christi Domini, qui annectere potuit, & voluit aliquibus potius sensibilibus signis, quam aliis gratiam infallibiliter conferendam: sequitur illis tantummodo rebus, illisque verbis quodlibet Sacramentum constare, quibus secundum substantiam à Christo Domino est institutum, ita ut si eadem substantialiter mutentur, Sacramentum non ponatur.

3. Sed & ad validitatem Sacramenti requiritur etiam in Ministro intentio faciendi quod facit Ecclesia ex *Florent. in loco cit. & Trid. sess. 7. can. 11.* quæ intentio juxta communem sententiam debet esse vel actualis, vel saltem virtualis: utraque enim aliquo modo influit sive per se, sive per aliquid à se relictum in actionem sacramentalem externam, & utraque satis est ad operandum moraliter humano modo;

sola autem intentio habitualis, nempe intentio præterita non retractata, quæ nullo modo influat in prædictam actionem externam; ad Sacramentum non sufficit, ut tradit communis Theologorum sententia, teste Suar. *to. 2. in 3. p. disp. 13. sect. 3.*

4. Septem sunt novæ legis Sacramenta à Christo Domino instituta, juxta definitionem Tridentini *sess. 7. can. 1.* videlicet Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Pœnitentia, extrema Unctio, Ordo, & Matrimonium. Quæ multum differunt à Sacramentis antiquæ legis. Illa enim non causabant gratiam, sed eam solum per passionem Christi dandam figurabant. Hæc verò nostra, & continent gratiam, & ipsum dignè suscipientibus conferunt, ex *Florent. in cit. instruct. ad Armenos.*

5. Horum quinque prima ad spiritualem uniuscujusque hominis in se ipso perfectionem, duo ultima ad totius Ecclesiæ regimen, multiplicationemque ordinata sunt. Per Baptismum enim spiritualiter renascimur: per Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide: renati autem & roborati, nutrimur Divina Eucharistiæ alimonia. Quod si per peccatum ægritudinem incurrimus animæ, per Pœnitentiam spiritualiter sanamur. Spiritualiter etiam & corporaliter (pro ut animæ expedit) per extremam Unctionem. Per Ordinem verò

rò Ecclesia gubernatur & multiplicatur spiritualiter; per Matrimonium corporaliter auge-
tur. *Florent. in loc. cit.*

6. Inde fit, istorum Sacramentorum quæ-
dam esse necessaria, ita ut prætermitti liberè
non possint. Talia sunt Baptismus, quia ex E-
vang. Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua &
Spiritu, non potest introire in regnum Dei.* Item
Confirmatio, quæ in homine baptizato præ-
termitti non debet, nisi morte præveniente, ex
c. 1. de his 3. de consecr. dist. 5. Item Eucharistia,
quæ ad minus singulis Annis in Pascha suscipi
debet ab omnibus utriusque sexus fidelibus,
ex *cap. Omnis utriusque 12. de pœnit. & remissio-
nib.* Item Pœnitentia, quæ necessaria speciali-
ter est ei qui lapsus fuerit in lethale peccatum
ex *Trid. sess. 12. cap. 1.* & præterea ex eod. *cap.*
Omnis utriusque suscipi debet saltem semel in
anno ab omnibus utriusque sexus fidelibus. De-
mum extrema Unctio, quæ conferri debet
graviter ægrotantibus, de quorum morte pro-
babiliter timeri potest. Sed de his omnibus ser-
mo erit infra in particulari, ubi in particulari,
de his Sacramentis sermo erit.

7. Alia autem dicuntur Sacramenta volunta-
ria quia scilicet sine salutis æternæ dispendio
pro cujuscumque arbitrio regulariter suscipi
possunt, aut non suscipi; qualia sunt Ordo, &
Matrimonium.

8. Rursus ex prædictis septem Sacramentis, alia sunt, quæ imprimunt in anima characterem, hoc est signum quoddam spirituale, & indelebile, unde iterari non possunt, in quo genere sunt Baptismus, Confirmatio, & Ordo, ex *Trid. 7. can. 9.* Alia, quæ characterem nullum imprimunt, unde eadem iterari minimè prohibentur, qualia sunt Eucharistia, Pœnitentia, extrema Unctio, & Matrimonium. *Florent. in loco cit.*

9. Cum autem istorum omnium Sacramentorum Christus Dominus fuerit Institutor, ut supra dictum est ex *Trid. sess. 7. can. 1.* idem quoque Dominus est, qui in singulis Sacramentis principaliter operatur, unde homines Sacramenta administrantes sunt tantummodo ejus Ministri, nec propriam personam referunt, sed Domini qui Sacramenta instituit. Inde est quod quamvis iidem in administratione Sacramentorum debeant esse immunes à culpa mortali; si tamen contingat eos malos esse, nihilominus, quamvis illicitè, valide tamen Sacramenta conficiunt, dummodo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum aut confereandum pertinent, servaverint, ut definitur à *Trid. in cit.*

sess. 7. can. 12.